

คุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี

Quality of Work Life of Provincial Administration Organization Officers in Nonthaburi Provincial Administration Organization

เกรียงศักดิ์ จักรทอง* และ สมาน กลิ่นเกษร**

Kiangsak Jaktong and Saman Klinkeson

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีทั้งหมดยกเว้น จำนวน 252 คน ซึ่งใช้ฐานข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2556 โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียวสำหรับตัวแปรตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไปโดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี มีระดับคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยการพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ด้านสภาพสิ่งแวดล้อมที่ถูกลักษณะและปลอดภัย ด้านโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถ ด้านความเจริญเติบโตและความมั่นคง ด้านประชาธิปไตยในการปฏิบัติงาน และด้านความสมดุลระหว่างชีวิตส่วนตัวกับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการบูรณาการทางสังคมและด้านความมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับสังคมอยู่ในระดับสูง โดยข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีที่มีระดับรายได้ต่อเดือน และสังกัดส่วนราชการภายในแตกต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานแตกต่างกัน และระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง และอายุราชการ ไม่ส่งผลให้คุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีแตกต่างกัน

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิตการปฏิบัติงาน, ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด, องค์การบริหารส่วนจังหวัด

Abstract

The objectives of this research were to study the level of quality of work life of Provincial Administration Organization Officers in Nonthaburi Provincial Administration Organization and to determine

* นิสิต หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ โครงการจัดตั้งวิทยาเขตสุพรรณบุรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; Email: Pong1984@hotmail.com

** อาจารย์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ โครงการจัดตั้งวิทยาเขตสุพรรณบุรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

factor affected their the quality of work life of Provincial Administration Organization Officers in Nonthaburi Provincial Administration Organization. The samples composed of 252 Provincial Administration Organization Officers in Nonthaburi Provincial Administration Organization from database at 1 October 2013. Data were collected by using questionnaires and statistics data were analysed by percentage, mean, one-way ANOVA for the sample group of 3 or more at the statistical significance of .05. The results indicated that Provincial Administration Organization Officers Nonthaburi Provincial Administration Organization had Quality of work life at medium level. in aspects of adequate and fair pay, a safe and healthy environment, development of human capacities, growth and security, Democracy at work, and the total life space, but social integration and social relevance at high level. According to the hypothesis is testing, it was found that different monthly incomes and division caused difference in the level of quality of work life. However, level of education, rank and working experience did not caused any difference in the level of quality of work life.

Key Word: Quality of work life, Provincial Administration Organization Officers, Nonthaburi Provincial Administration Organization

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวด 14 มาตรา 283 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนจังหวัด, เทศบาล, องค์การบริหารส่วนตำบล, กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา) มีอิสระในการบริหารงานบุคคล โดยมีคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานกลาง มาตรฐานทั่วไปและหลักเกณฑ์ในการบริหารงานบุคคล ผ่านทางคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นประเภทต่างๆ และคณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่นประเภทต่างๆ ระดับจังหวัดแต่ละจังหวัดตามลำดับ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ดังนั้นรูปแบบลักษณะในการบริหารงานบุคคลของพนักงานส่วนท้องถิ่น (ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด, พนักงานเทศบาล, พนักงานส่วนตำบล, ข้าราชการกรุงเทพมหานคร และพนักงานเมืองพัทยา) จึงเป็นการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยตนเอง ซึ่งแตกต่างจากการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนที่มีสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ

ด้วยเหตุปัจจัยดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้รูปแบบการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนท้องถิ่นต่างๆ มีความแตกต่างกันไปตามบริบทของหน่วยงานเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอิสระในการกำหนดและดำเนินนโยบายการบริหารงานเป็นของตนเอง ทั้งในการตั้งและใช้จ่ายงบประมาณรวมไปถึงการกำหนดอัตรา และปริมาณตำแหน่งของผู้ปฏิบัติงานต่างๆ ในหน่วยงาน อันหมายถึงพนักงาน ส่วนท้องถิ่นด้วย ดังนั้นระดับคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานจึงมักขึ้นอยู่กับทิศทาง และนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น (นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด, นายกเทศมนตรี, นายกองค์การบริหารส่วนตำบล, ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และนายกเมืองพัทยา) เป็นสำคัญ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่รูปแบบหนึ่ง มีฐานะเป็นนิติบุคคล เขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี คือ เขตจังหวัดนนทบุรี โดยครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีหน้าที่หลักในการและจัดทำบริการสาธารณะขนาดใหญ่ ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 เช่น คุ้มครองดูแลและบำรุงรักษา

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น, จัดทำกิจการใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการ ส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เป็นต้น

ดังนั้นองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีจึงมีข้าราชการที่ปฏิบัติงานในฝ่ายประจำเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีชื่อเรียกขานตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ว่า “ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด” เพื่อรองรับในการปฏิบัติงานตามภารกิจต่างๆ ตามนโยบายของผู้บริหาร ซึ่งการบริหารงานบุคคลดังกล่าวจึงมีความยากและซับซ้อนสูงภายใต้ประกาศคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดนนทบุรีเรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้กำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขให้มีการดำเนินการพัฒนาข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทั้งด้านความรู้ทั่วไปในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานโดยทั่วไป เช่น สถานที่ โครงสร้างของงาน นโยบายต่างๆ ด้านความรู้และทักษะเฉพาะของงานในแต่ละตำแหน่ง ได้แก่ ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานของตำแหน่งหนึ่งตำแหน่งใดโดยเฉพาะ เช่น งานฝึกอบรม งานพิมพ์ดีด งานด้านช่าง ด้านการบริหาร ได้แก่ รายละเอียดที่เกี่ยวกับการบริหารงานและการบริหารคน เช่น ในเรื่องการวางแผน การมอบหมายงาน การจูงใจ การประสานงาน ด้านคุณสมบัติส่วนตัว ได้แก่ การช่วยเสริมบุคลิกภาพที่ดี ส่งเสริมให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ เช่น มนุษยสัมพันธ์การปฏิบัติงาน การสื่อความหมาย การเสริมสร้างสุขภาพอนามัย ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ได้แก่ การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน เช่น จริยธรรมในการปฏิบัติงาน การพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานอย่างมีความสุข เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ทัศนคติที่ดี คุณธรรม และจริยธรรม และมีคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานที่ดีของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี อันจะทำให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งก็เพื่อให้ภารกิจหน้าที่ต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีบรรลุเป้าหมายด้วยความสงบเรียบร้อย สมบูรณ์ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาเกี่ยวกับระดับคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี รวมทั้งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ให้เป็นที่น่าพอใจของทุกฝ่ายให้มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการ ศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง ระดับรายได้ต่อเดือน อายุราชการ และสังกัดส่วนราชการภายใน

วิธีการศึกษา

การศึกษครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีการและอุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การทดสอบเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาและตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี จำนวน 12 ส่วนราชการภายใน รวม 252 คน เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2556

ตัวอย่าง

ทำการเก็บข้อมูลจากข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ทั้งหมด 252 คน โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามซึ่งผู้ศึกษาได้นำเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาจากงานการศึกษาเรื่อง “คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี” (ณภัทร ฉายแก้ว, 2551) เนื่องจากเรื่องที่ได้ศึกษาได้ทำการศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกันทั้งลักษณะของกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา และลักษณะของหน่วยงานที่ทำการศึกษา โดยนำมาปรับแก้เพื่อให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นกับบริบทและสมมติฐานในการศึกษาที่แตกต่างกันบางส่วนของเรื่องที่จะศึกษาและอาศัยแนวคิดและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง ระดับรายได้ต่อเดือน อายุราชการ และสังกัดส่วนราชการภายใน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามสำหรับวัดระดับคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี โดยใช้แนวคิดของ Walton ซึ่งแบ่งออกเป็น 8 ด้าน โดยผู้ศึกษาใช้เกณฑ์การสร้างแบบสอบถามเป็นมาตรวัด โดยเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ น้อย (1.00-2.33) ปานกลาง (2.34-3.66) มาก (3.67-5.00)

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับการศึกษา นำไปทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น ดังนี้

ความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น ไปขอคำปรึกษาและคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้างนี้หรือไม่ หลังจากนั้นก็นำมาแก้ไขปรับปรุงเพื่อดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้ศึกษาหาความเชื่อมั่นโดยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มที่ต้องการจะศึกษาแต่ไม่ได้นำมาเป็นตัวอย่าง โดยนำไปทดสอบก่อนเก็บข้อมูลจริง (Try-out) จำนวน 45 ราย แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าความเชื่อมั่นรวม โดยใช้วิธีการของ Cronbach (Cronbach's Reliability Coefficient Alpha) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม .936

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวความคิด เอกสาร ข้อมูลและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา
2. ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น ซึ่งได้แก้ไขจนสมบูรณ์แล้ว นำไปดำเนินการสอบถามกลุ่มประชากรที่จะศึกษา คือ ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี จำนวน 252 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่ได้จากข้อมูลคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี มาวิเคราะห์ประมวลผลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยนำข้อมูลจากแบบสอบถามบันทึกลงในหน่วยความจำ แล้วดำเนินการเขียนโปรแกรมเพื่อให้คอมพิวเตอร์ทำการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูล โดยใช้สถิติที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพรรณนาข้อค้นพบจากการวิจัย และทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยแยกสถิติออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) และแจกแจงความถี่ (Frequencies) ใช้เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะของด้านประชากร ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้อธิบายถึงระดับคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด
2. สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) ใช้ในการเปรียบเทียบตัวแปรอิสระ ที่จำแนกเป็น 3 กลุ่มขึ้นไป สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

คุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ได้ผลการศึกษา ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของตัวอย่าง **ระดับการศึกษา** ตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.3 รองลงมา ได้แก่ ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 22.6 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง คิดเป็นร้อยละ 12.3 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.8 **รายได้ต่อเดือน** ตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีรายได้ 10,001-20,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 58.3 รองลงมา มีรายได้ 20,001-30,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 19.4 มีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 10.7 มีรายได้ระหว่าง 30,001-40,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 7.5 และน้อยที่สุดมีรายได้มากกว่า 40,000 บาทต่อเดือนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.0 **ระดับตำแหน่ง** ตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับตำแหน่งระหว่าง (ซี) 4-6 คิดเป็นร้อยละ

54.0 รองลงมาเป็นระดับ (ซี) 7 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 23.8 และน้อยที่สุด คือ ระดับ (ซี) 1-3 คิดเป็นร้อยละ 22.2 **อายุราชการ** ตัวอย่างที่ทำการศึกษานี้ส่วนใหญ่มีอายุราชการต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.8 รองลงมามีอายุราชการ 11-24 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.1 และน้อยที่สุดมีอายุราชการ 25 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 9.1 **สังกัดส่วนราชการภายใน** พบว่าตัวอย่างที่ทำการศึกษานี้ ส่วนใหญ่สังกัดกองส่งเสริมคุณภาพชีวิตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.7 รองลงมาสังกัดกองช่าง คิดเป็นร้อยละ 15.5 และน้อยที่สุดสังกัดหน่วยงานตรวจสอบภายใน คิดเป็นร้อยละ 1.2

2. คุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความเฉลี่ยสูงสุดในข้อ 8 คือ ด้านความมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับสังคม มีคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.84$) รองลงมาในข้อ 5 คือ ด้านการบูรณาการทางสังคม มีคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.67$) และมีความเฉลี่ยต่ำสุดในข้อ 1 คือ ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม มีระดับคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S. D.$) และคะแนนเฉลี่ยระดับคุณภาพชีวิตในภาพรวม ($n = 252$)

คุณภาพชีวิตการปฏิบัติงาน		$\bar{X}$	$S. D.$	ระดับความคิดเห็น
1.	ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม	3.16	0.853	ปานกลาง
2.	ด้านสภาพสิ่งแวดล้อมที่ถูกลักษณะและปลอดภัย	3.44	0.709	ปานกลาง
3.	ด้านโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถ	3.48	0.720	ปานกลาง
4.	ด้านความเจริญเติบโตและความมั่นคง	3.59	0.653	ปานกลาง
5.	ด้านการบูรณาการทางสังคม	3.67	0.710	สูง
6.	ด้านประชาธิปไตยในการปฏิบัติงาน	3.58	0.743	ปานกลาง
7.	ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตส่วนตัวกับการปฏิบัติงาน	3.43	0.519	ปานกลาง
8.	ด้านความมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับสังคม	3.84	0.616	สูง
ค่าเฉลี่ยรวม		3.52	0.508	ปานกลาง

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน สมมติฐานที่ 1 ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของบงกชรัตน์ ศิริฤกษ์ (2547) ได้ทำการศึกษาร่วม คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการสำนักงานที่ดินในเขตจังหวัดราชบุรี และเพ็ญลักษณ์ ปาละกุล (2553) ได้ทำการศึกษาร่วม คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการกรมสรรพากร ผลการศึกษาพบว่าระดับการศึกษาต่างกัน ไม่ทำให้คุณภาพชีวิตการทำงานแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ที่มีระดับตำแหน่งต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีระดับตำแหน่งต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของบงกชรัตน์ ศิริฤกษ์ (2547) ได้ทำการศึกษาร่วม คุณภาพชีวิตการ

ทำงานของข้าราชการสำนักงานที่ดินในเขตจังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่าระดับตำแหน่งต่างกัน ไม่ทำให้คุณภาพชีวิตการทำงานแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ที่มีระดับรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีระดับรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของขวัญทิพย์ เปี่ยมโย (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการทหารสังกัดศูนย์รักษาความปลอดภัย ผลการศึกษาพบว่ารายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพชีวิตการทำงานแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ที่มีอายุราชการต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีอายุราชการแตกต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของยุทธนา ปากรณ์ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการกองพลทหารช่าง ผลการศึกษาพบว่าอายุราชการไม่มีผลทำให้คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการกองพลทหารช่างแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ที่สังกัดส่วนราชการภายในต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่มีสังกัดส่วนราชการภายในแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

ข้อมูลพื้นฐานของตัวอย่าง ข้อมูลพื้นฐานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ที่ศึกษาในครั้งนี้มีดังนี้ **ระดับการศึกษา**ของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี พบว่าตัวอย่างมีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.3 รองลงมา ได้แก่ ระดับการศึกษาปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 22.6 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง คิดเป็นร้อยละ 12.3 และมีการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.8 **ระดับรายได้ต่อเดือน**ของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี พบว่าตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ 10,001-20,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 58.3 รองลงมา มีรายได้ 20,001-30,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 19.4 มีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 10.7 มีรายได้ระหว่าง 30,001-40,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 7.5 และน้อยที่สุดมีรายได้มากกว่า 40,000 บาทต่อเดือนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.0 **ระดับตำแหน่ง**ของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีพบว่าตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับตำแหน่งระหว่าง (ซี) 4-6 คิดเป็นร้อยละ 54.0 รองลงมาเป็นระดับ (ซี) 7 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 23.8 และน้อยที่สุดคือ ระดับ (ซี) 1-3 คิดเป็นร้อยละ 22.2 **อายุราชการ**ของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี พบว่าตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุราชการต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.8 รองลงมา มีอายุราชการ 11-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.1 และน้อยที่สุดมีอายุราชการ 25 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 9.1 **สังกัดส่วนราชการภายใน**ของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี พบว่าตัวอย่าง

ส่วนใหญ่สังกัดกองส่งเสริมคุณภาพชีวิตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.7 รองลงมาสังกัดกองช่าง คิดเป็นร้อยละ 15.5 และน้อยที่สุดสังกัดหน่วยงานตรวจสอบภายใน คิดเป็นร้อยละ 1.2

คุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด

นนทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.52$) ทั้งนี้ระดับคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ ของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี เป็นดังนี้

1. ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16
2. ด้านสภาพการปฏิบัติงานที่คำนึงถึงความปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44
3. ด้านโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48
4. ด้านความเจริญเติบโตและความมั่นคงโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59
5. ด้านการบูรณาการทางสังคมเป็นรายข้อโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67
6. ด้านประชาธิปไตยในการปฏิบัติงาน เป็นรายข้อโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58
7. ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตส่วนตัวกับการปฏิบัติงานกับชีวิตส่วนตัวของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43
8. ด้านความมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับสังคม ของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84

ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากการทดสอบสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ 5 ประการ ปรากฏผลดังนี้

1. ระดับการศึกษา พบว่าข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
2. ระดับตำแหน่ง พบว่าข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ที่มีระดับตำแหน่งแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
3. ระยะเวลาได้ต่อเดือน ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ที่มีระยะเวลาได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
4. อายุราชการ พบว่าข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ที่มีอายุราชการแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
5. สังกัดส่วนราชการภายใน พบว่าข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ที่สังกัดส่วนราชการภายในแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง คุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยขอเสนอแนะประเด็นดังต่อไปนี้

1. ระดับคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นหน่วยงานควรที่จะปรับปรุงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการต่างๆ ที่นอกเหนือจาก

คำตอบแทน เช่น กระบวนการในการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการ ที่พักอาศัยของทางราชการที่เหมาะสมกับสถานที่ตั้งของสำนักงานหลัก รณยนต์โดยสารขนส่งสวัสดิการ สถานที่จำหน่ายอาหารที่เหมาะสมและเพียงพอ และสภาพอาคารสถานที่ปฏิบัติงานหลัก เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี มีระดับคุณภาพชีวิต การปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น และอยู่ในระดับมากต่อไป

2. ระดับคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีในด้านคำตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรมมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีก็ไม่ได้มีอิสระในการพิจารณากำหนดอัตราเงินเดือนและสวัสดิการต่างๆ ได้เอง ปัจจัยดังกล่าวจึงเป็นปัจจัยภายนอกที่อยู่เหนือการควบคุมของหน่วยงาน ประเด็นนี้จึงควรพิจารณาปัจจัยภายในที่สามารถจัดการเองได้ เช่น การเบิกจ่ายสวัสดิการต่างๆ ควรปรับปรุงกระบวนการขั้นตอนที่สะดวกรวดเร็ว เหมาะสมแก่เหตุและควรคำนึงตามสิทธิที่พึงจะได้รับ หรือจัดสรรสวัสดิการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์เพิ่มเติม เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระค่าครองชีพของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี

3. ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีที่มีระดับรายได้ต่อเดือนมากกว่า 40,000 บาทมีระดับคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานแตกต่างจากข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีที่มีระดับรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 40,000 ลงไป ซึ่งสอดคล้องกับระดับคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีในด้านคำตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ ดังนั้นสภาพปัญหาส่วนใหญ่ของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีจึงเกี่ยวข้องกับเรื่องของการครองชีพท่ามกลางสภาพปัญหาเศรษฐกิจที่รุ่มร่าในหลายๆ ด้าน การบรรเทาปัญหาดังกล่าวนั้น จึงหนีไม่พ้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการต่างๆ ที่หน่วยงานสามารถดำเนินการเองได้ ดังที่กล่าวมาแล้วในข้อที่ 1 และ 2

ข้อเสนอแนะในการศึกษา รุ่งต่อไป

เพื่อให้การศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้มีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานในส่วนของผู้จ้างประจำ และพนักงานจ้างในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี
2. ศึกษาวิจัยในลักษณะของงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ และสังเกตการณ์ตัวอย่าง เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยและเข้าใจคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานที่ลึกซึ้งขึ้น
3. ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานโดยเปรียบเทียบระหว่างพนักงานส่วนท้องถิ่นประเภทต่างๆ (ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานส่วนตำบล ข้าราชการกรุงเทพมหานคร และพนักงานเมืองพัทยา)

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญทิพย์ เปี่ยมโย. 2554. **คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการทหารสังกัดศูนย์รักษาความปลอดภัย**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณภัทร ฉายแก้ว. 2551. **คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- บงกชรัตน์ ศิริฤกษ์. 2547. **คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการสำนักงานที่ดินในเขตจังหวัดราชบุรี**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เพ็ญลักษณ์ ปาละกุล. 2553. **คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการกรมสรรพากร**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยุทธนา ปากรณ์. 2551. **คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการกองพลทหารช่าง**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.